

Asia: VN/3049/2021

## **Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä**

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

**1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset:** Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Kuvaus hyödyistä ja käyttötarkoituksista on tehty onnistuneesti ja ansiokkaasti. Eri tahojen tarpeet ja näkökulmat on huomioitu riittävällä laajuudella.

**2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet:** Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Opettajarekisterin perustamiseen ja ylläpitämiseen liittyviä haasteita ja riskejä yleisesti on huomioitu selvityksessä kattavasti. Taloudellisten vaikutusten ja etenkin perustamisvaiheeseen liittyvän opetuksen järjestäjään kohdistuvan työllistävyyden osalta arviointi on ymmärrettävästi haastavaa ja perustuu osittain väljään ennakoarvioon.

**3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaiheittainen eteneminen:** Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaiheittaiseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaiheistaminen tarkoituksenmukaista? (Ks. luku 7)

Rekisterin muodostamisessa ja tiedonkeruussa on syytä edetä vaiheittain sekä prosessin tiiviin ja reaaliaikaisen arvioinnin helpottamiseksi.

Opettajarekisterin ja tiedonkeruun on syytä perustamisvaiheessa keskittyä esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen piirissä opettajan tehtävässä toimiviin. Tällä rajauksella voidaan jossain määrin hallita perustamisvaiheen työmäärää ja arvioida tulevien vaiheiden kustannuksia.

Seuraavissa vaiheissa rekisterin ja tiedonkeruun on syytä laajentua muille koulutusasteille ja mikäli prosessin aikana osoittautuu hyödylliseksi, laajentua koskemaan myös muita kasvatus- ja opetusalan henkilöstöä (ensisijaisesti koulunkäynninohjaajat ja -avustajat).

#### **4) Opettajarekisterin sisällöt: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)**

Rekisterin ja tiedonkeruun tulisi koskea niin koulutus- kuin työhistoriatietoa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kelpoisuuden tuottaviin tutkintoihin ja pedagogisiin opintoihin sekä teknisessä toteutuksessa niiden selkeyteen.

Toimiva yhteys KOSKI-varantoon on syytä varmistaa, jotta keskeinen tiedonkeruu sekä koulutus- että työhistoriasta toteutuu reaaliaikaisesti ja mahdollisimman kattavasti.

Harkintaa on syytä käyttää siinä, miten paljon yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi työskentelypaikasta (omasta luokasta/ryhmästä/opetettavista aineista) on vuosittain tarkoituksenmukaista kerätä, koska vaihtuvuutta voi olla työntekijäkohtaisestikin runsaasti.

#### **5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)**

Selvitys ottaa ansiokkaasti ja monipuolisesti kantaa tietosuojaan liittyviin näkökulmiin. Tietosuojan, tiedonkeruun ja tiedonsaannin näkökulmasta olennaista on varmistaa, että:

- rekisteriin kerätään vain tosiasiallisesti tarpeellinen, olennainen ja etukäteen määritetty tieto
- rekisteriin kerättyä tietoa käytetään vain tarkasti rajattuihin toimenpiteisiin
- tietoa voivat käsitellä ja vastaanottaa vain ne tahot, joilla siihen on erikseen määritetty lainsäädännöllinen oikeus
- rekisteriin kuuluvalla on oikeus ja mahdollisuus avata tiettyjä itseään koskevia henkilötietoja myös haluamiensa tahojen nähtäväksi

**6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)**

Selvitysryhmä on pyrkinyt arvioimaan rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviä talousvaikutuksia realistisesti, mutta ymmärrettävästi näin mittavan uudistustyön ollessa kyseessä, ennakkointia on haastava tehdä.

Perustamisvaiheen ja ylläpidon kustannusvaikutukset tulevat riippumaan merkittävästi muodostettavan rekisterin laajuudesta ja olemassa olevien tietovarantojen (esim. KOSKI-varanto) hyödyntämisen onnistumisesta. On varmaa, että perustamisvaiheessa opetuksen järjestäjille tulee kustannusvaikutuksia ainakin asiaan liittyvistä koulutuksista, perehtymisestä, tiedottamisesta, tiedonkeruusta ja tietojen siirtämisestä.

Kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi myös monet yksityiskohdat, joita on realistisesti mahdoton tarkasti ennakoida; miten esimerkiksi arkistointi on tällä hetkellä toteutunut, ovatko kaikkien työntekijöiden koulutus- ja työhistoriat helposti dokumentoitavissa ja siirrettävissä uuteen rekisteriin tai miten käyttäjäystävällinen uusi tiedonkeruu on tekniseltä toteutukseltaan.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin osalta tärkeää on rekisterin toteuttaminen vaiheittain, prosessin tiivis arviointi ja rekisterin kehittäminen arvioinnista saadun tiedon perusteella.

**7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehtoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)**

Selvitys on huomionnut muut käytettävissä olevat vaihtoehdot kattavasti.

Mikäli selvityksessä kuvatun opettajarekisterin muodostaminen ei toteudu, on nykyistä opettajatiedonkeruuta syytä merkittävästi kehittää siirtämällä tiedonkeruuvastuuta enemmän opetuksen järjestäjille ja lisäämällä velvoittavuutta. Huomioitavaa kuitenkin on, että myös tällä tulisi olemaan opetuksen järjestäjille taloudellisia vaikutuksia.

**8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen**

Ei muita huomioita.

**9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?**

Kyllä

Honkanen Anne  
Jyväskylän kaupunki - Sivistyslautakunta 23.3.2022/26